

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de tekortgemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse op de vermoedelijke of definitieve omvang en oorzaken van het tekort.

- Wilt u in uw analyse de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed?
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kunnen eveneens van invloed zijn van op de omvang van het tekort. Wilt u dit in uw analyse betrekken?

Het aandeel van de gemeente IJsselstein in het macrobudget 2017 is definitief vastgesteld op € 6.702.074. De werkelijke uitgaven ten laste van het BUIG-budget zijn in 2017 uitgekomen op € 7.131.564. Voor 2017 resulteert dat in een tekort van € 429.490 op het BUIG-budget voor IJsselstein. Dat komt neer op een overschrijding van het budget met 6,4%.

Deze overschrijding van het beschikbare budget heeft een aantal oorzaken.

Rekentool SZW

Vanuit de analyse van de rekentool 2017 van het Ministerie van SZW noemen wij de volgende:

Het werkelijk aantal huishoudens dat op 31-12-2015 recht had op een bijstandsuitkering, was 13 hoger (ofwel 2,52%) dan waarmee bij de vaststelling van het objectief budget rekening is gehouden. Vooral de aantallen alleenstaanden en (echt)paren met kinderen waren hoger, tegenover een lager aantal huishoudens met thuiswonende kinderen.

Een tweede grote afwijking zien we bij het aantal corporatiewoningen. Het voorspelde aantal in de bijstand per 31-12-2015 was 408. Het werkelijk aantal ligt 15 hoger, namelijk op 423 (+ 3,67%).

De derde en naar onze mening belangrijkste afwijking treedt op bij het aantal allochtonen van Syrische, Joegoslavische, overige westerse en Somalische herkomst. Terwijl er 60 werden voorspeld, is het daadwerkelijke aantal per 31-12-2015 uitgekomen op 87. Dat is 45% meer dan voorspeld. Ook bij andere landen van herkomst treden verschillen op, maar die zijn kleiner en heffen elkaar veelal op. Het hogere aantal houdt mede verband met statushouders die van huisvesting zijn voorzien en

daarmee inwoner van IJsselstein zijn geworden. Een bevestiging daarvan zien we bij het aantal (allochtone) paren met kinderen en een lage Human Capital Index. Dat aantal werd voorspeld op 65, maar kwam in werkelijkheid op 81 uit. Dit is voornamelijk veroorzaakt door allochtone paren met kinderen van overig niet-westerse herkomst.

Dat beeld is deels ook terug te zien in de hoger dan voorspelde aantallen huishoudens met een oudere leeftijdssamenstelling. Vooral de klassen 30 tot 40 jaar (132 in plaats van 115) en 50 jaar en ouder (193 in plaats van 175) vallen daarbij op.

IJsselstein heeft in aanvang moeite gehad om aan de taakstelling van de te huisvesten statushouders te voldoen. De opgelopen achterstand was 46 vergunninghouders per 1 januari 2017. Dat heeft de provincie Utrecht er toe gebracht om van ons een verbeterplan te vragen. Daarop zijn verdere initiatieven genomen om de huisvestingsmogelijkheden te vergroten. Een van de factoren die hier in de basis een rol speelt is dat de IJsselsteinse woningmarkt overspannen is. Het college wil voorkomen dat de wachttijd voor gewone woningzoekenden nog verder oploopt. Bijna nergens zijn er zo weinig betaalbare huur- en koopwoningen en is de wachttijd voor sociale huurwoningen zo lang.

Tot de initiatieven behoren opties als het beschikbaar stellen van vrijkomende woningen, kamergewijze verhuur, woningsplitsing, het kopen/huren van vrije sector woningen, de ombouw van leegstaande bedrijfspanden, het neerzetten van tijdelijke units en uitruil met andere gemeenten. Oplossingen moesten snel beschikbaar zijn en passen binnen de vergoeding die het rijk verstrekt.

IJsselstein heeft daarop flink ingezet. De taakstelling voor 2017 bedroeg eveneens 46 statushouders. Uiteindelijk kon in 2017 voor 70 statushouders huisvesting worden gerealiseerd, waardoor de achterstand is teruggebracht tot 22. (Bron: Publicaties MinBZK –Huisvestingstaakstelling vergunninghouders). Het realiseren van die huisvesting heeft als effect wel een grotere instroom van statushouders in de bijstand tot gevolg.

Per saldo is desondanks in 2017 een afname van het bijstandsvolume opgetreden, nadat in 2016 nog wel sprake was van duidelijke groei. Omdat IJsselstein binnen de Lekstroom tot de gemeenten behoort met een wat hogere bijstandsdichtheid, is het effect op het bijstandsvolume in 2017 beperkt gebleven. De taakstelling voor de huisvesting van statushouders wordt gerelateerd aan het aantal inwoners en niet aan het aantal bijstandshuishoudens. Bij een lage bijstandsdichtheid zou het effect veel groter (lees negatiever) zijn geweest.

Aandachtspunt blijft wel dat de uitkeringslasten die aan statushouders zijn verbonden verhoudingsgewijs hoger en langduriger zijn. Zij hebben doorgaans lage uitstroomkansen en verwerven in geringe mate parttime inkomsten die kunnen worden verrekend met de uitkeringslasten.

Op de taakstelling voor te huisvesten statushouders die de gemeente IJsselstein van het Ministerie ontvangt kan het college geen invloed uitoefenen. De voortvarendheid waarmee in 2017 een inhaalslag is gemaakt ten aanzien van die taakstelling, is een politieke afweging geweest, mede gebaseerd op de urgentie die van de gemeente IJsselstein werd gevraagd.

Divosa benchmark werk en inkomen

IJsselstein neemt via Werk en Inkomen Lekstroom al vele jaren deel aan de benchmark Werk en Inkomen van Divosa. Daaruit kunnen wij een aantal bijzonderheden afleiden, die mogelijk een rol spelen bij de overschrijding van het budget in 2017.

Het indexcijfer voor het volume BUIG was in december 2017 voor IJsselstein 103,6, waarbij december 2015 op 100 is gesteld. Binnen de grootteklasse 150.000 – 250.000 inwoners is die index 104,0 en voor alle deelnemers gemiddeld 105,3. De groei in IJsselstein is op grond daarvan niet bijzonder hoog of laag te noemen. Wel is IJsselstein binnen de Lekstroom, naast Houten waar de groei zeer sterk was, de andere gemeente waar die index boven 100 is uitgekomen. De inhaalslag op het gebied van statushouders is daar mede oorzaak van.

De gemiddelde netto jaarprijs van de uitkeringen kwam volgens de benchmark voor IJsselstein in 2017 op € 13.170. Het benchmarkgemiddelde lag op € 13.542. Binnen de Lekstroom heeft IJsselstein verreweg de laagste netto uitkeringslaten. Op grond van het grote aandeel echtparen (20,2% ten opzichte van 16,4% landelijk) zou het tegenovergestelde worden verwacht.

Het gunstige effect op de gemiddelde netto prijs wordt veroorzaakt door een hoger percentage uitkeringen BUIG waarop kostendeling van toepassing is. Binnen IJsselstein is dit 14,5% terwijl het landelijk gemiddelde 10,7% is.

Per uitkering BUIG kon in 2017 in IJsselstein € 1.443 aan inkomsten worden verrekend. Dat is binnen de Lekstroom royaal het hoogste bedrag en ook het gemiddelde voor de benchmark ligt lager, namelijk op € 1.269. Binnen de Lekstroom was het gemiddelde (inclusief IJsselstein) € 1.179. Dat komt overeen met de € 1.170 voor de grootteklasse 150.000-250.000 inwoners.

Naast de hogere inkomsten is ook het aantal klanten dat parttime werkt hoger dan gemiddeld binnen de Lekstroom. Voor IJsselstein is de 12-maands trend volgens de benchmark 6,9%, ten opzichte van 9,8% als gemiddelde voor de benchmark.

Kanttekening hierbij is dat deze cijfers worden betwijfeld. Uit recente analyses van CBS-gegevens door SEO blijkt dat het aantal parttime werkenden in IJsselstein juist erg hoog is, met 17%.

De verhoogde instroom van statushouders die eerder aan bod kwam, zien we ook terug als we naar de uitkeringsduur kijken. Daarvoor kijken we niet alleen naar de benchmarkcijfers. Die gaan namelijk uit van de ingangsdatum van de laatste uitkeringsnorm. Werk en Inkomen Lekstroom hanteert echter de eerste datum van uitkeringsafhankelijkheid, die tot een zuiverder beeld leidt. Daaruit blijkt dat eind 2017 38,0% van de uitkeringen in IJsselstein maximaal 2 jaar liep. Bij de andere vier Lekstroomgemeenten lopen de percentages sterk uiteen. In Vianen en vooral Nieuwegein ligt het aandeel duidelijk lager en in Houten (door de vele statushouders) veel hoger dan in IJsselstein. Lopik is op grond van de lage aantallen moeilijk vergelijkbaar.

De benchmarkcijfers geven op dit punt aan dat in december 2017 41,6% van de uitkeringen in IJsselstein maximaal 2 jaar liep. Het gemiddelde van alle deelnemers komt op 39,7% uit. Voor IJsselstein is dit een iets ander percentage dan Werk en Inkomen lekstroom hanteert, maar het beeld van meer recente instroom wordt hiermee wel bevestigd.

Dat wordt deels ook veroorzaakt door herinstroom waarop IJsselstein scoort met 15,5% als 12-maands trendpercentage. Dat is hoger dan het gemiddelde van alle deelnemers in de benchmark (14,0%). In de grootteklasse 150.000-250.000 inwoners ligt het percentage echter nog duidelijk hoger, namelijk op 17,1%.

Kanttekening voor IJsselstein is wel dat een procent verschil neerkomt op een verschil van zes bijstandshuishoudens.

Al in eerdere jaren heeft IJsselstein forse inspanningen verricht op het beperken van instroom en bevorderen van uitstroom. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor de andere Lekstroomgemeenten:

Wij ondersteunen mensen vanuit hun eigen kracht bij het naar vermogen participeren in deze maatschappij, met als doel dat mensen zelf (weer) gericht werk maken van hun eigen perspectief. Daarbij hanteren wij een achttal leidende principes, waarvan we er hier vier noemen. Wij gaan voor de snelste route naar werk en participatie. Wij bieden inkomensondersteuning waar nodig en rechtmatig. Wij gaan uit van wat mensen wél kunnen en wij bieden maatwerk waar nodig.

Het is niet zo dat elk jaar nieuwe of andere maatregelen worden genomen ter bestrijding van tekorten op het BUIG-budget. Wel worden accenten verlegd en nieuwe ideeën uitgewerkt, maar in de basis blijft de kern meerdere jaren overeind staan. Het is ook niet zo dat na een jaar alles overboord gaat en opnieuw wordt ingezet op andere aspecten. Veel van wat in 2017 aan instrumenten en maatregelen is ingezet, vindt zijn oorsprong in eerdere jaren. Die inzet vindt niet specifiek vanuit IJsselstein plaats, maar behoort tot de taken die Werk en Inkomen Lekstroom op grond van de gemeenschappelijke regeling binnen de Lekstroom voor ons uitvoert. Maatregelen die daarvoor onder andere al eerder werden genomen zijn de volgende:

Voor het onderdeel Inkomen

- Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld via de Innovatieagenda waarmee sinds januari 2016 twee extra handhavers worden bekostigd, voornamelijk voor het uitvoeren van thema-controles.
- Uitbesteding van moeilijke incassozaken is gerealiseerd, na een aanbestedingsprocedure.
- Als onderdeel van de Innovatieagenda is een instrument aangekocht om al in het Poort- en schouwproces het risico op fraude in beeld te brengen.
- Via een businesscase verhaal is de verantwoordelijkheid voor het verhalen van alimentatie zo veel mogelijk terug gelegd bij de klant zelf.
- Met Totta is gewerkt aan 'big data'-analyses, waarmee we proberen nog beter te voorspellen of er risico op fraude is.

Voor het onderdeel re-integratie en participatie

- Er is in algemene zin sprake van economisch herstel. Onze klantengroep is echter niet de (eerste) groep die daarvan profiteert. De problematiek van onze klanten wordt merkbaar zwaarder en complexer.
- Klantgroep 1 met een korte afstand tot de arbeidsmarkt wordt snel kleiner en kent steeds minder klanten die echt 'job ready' zijn. Ondanks dat lukt het ons om elk jaar meer plaatsingen naar werk en werkervaringsplaatsen te realiseren bij werkgevers. Dit is mede te danken aan speedmeets die we al geruime tijd organiseren, waarbij werkzoekenden zich kort kunnen presenteren aan werkgevers en uitzendbureaus.
- In 2016 en 2017 is een diagnose- en matchingtool (CompetenSys) geïmplementeerd.
- Met de businesscase Werk is de verbinding gelegd tussen heden en toekomst in de vorm van Lekstroom Werkt 2020. We gaan proefondervindelijk op weg naar die toekomst, waarbij de lokale IJsselsteinse accenten in belang gaan toenemen.
- Met PAUW Bedrijven (sw-bedrijf) is geïnvesteerd in een goed poortproces, professionele werkgeversbenadering en re-integratie.

- Voor de leerlingen van het Praktijkonderwijs (Pro) of Voortgezet speciaal onderwijs (VSO) hebben wij een sluitende aanpak kunnen realiseren, waardoor wij in 2017 maar liefst 104 garantiebanen hebben kunnen realiseren. Deze succesvolle inspanning heeft ook een keerzijde. De kosten van jobcoaching, loonwaardemeting, de flankerende kosten en kosten van trajecten komen ten laste van het participatiebudget, dat toch al onder druk staat.
- In 2015 zijn we gestart met het vormen van Participatieteams, met als doel dat meer werkgevers zich committeren aan en samenwerken met het Werkgeversservicepunt. Dit is een succesvol initiatief gebleken, gebaseerd op kennisuitwisseling van, voor, over en bij bedrijven.

In hoeverre elk van deze maatregelen effect sorteert op het bijstandsvolume en de kosten van de uitkeringen is zeer moeilijk, zo niet onmogelijk te duiden. Wel zijn wij van mening dat we met onze aanpak een goed samenstel van maatregelen hebben ontwikkeld waarbij we mensen binnen hun mogelijkheden zo veel mogelijk in hun kracht zetten.

Bij onderdeel B. gaan we hier verder op in.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Toelichting bij B

Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college nogmaals aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn genomen om alsnog dan wel tot verdere tekortreductie te komen. Het is aan het lokale bestuur om te bepalen of verdere tekortreductie gerealiseerd wordt via de reeds getroffen maatregelen dan wel dat het nodig is om aanvullende maatregelen te treffen.

Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15/08/2018).

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke aanvullende interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om dit tekort verder te reduceren.

- Geef waar mogelijk de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- Betrek in uw antwoord de effectiviteit van de maatregelen in eerdere tekortjaren.
- Indien aanvullende maatregelen niet nodig worden geacht, moet dat worden uitgelegd.
- Omschrijf bij een externe maatregel hoe deze tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.

Recente invloeden op het bijstandsvolume in algemene zin

In de afgelopen jaren zijn veel statushouders opgenomen in de gemeenten. De taakstelling voor het aantal te huisvesten personen is gekoppeld aan het inwonertal. Voor gemeenten met een lage bijstandsdichtheid is hun aandeel groot ten opzichte van het totale bestand. In de Lekstroom speelt

dat zeker een rol, omdat een aantal gemeenten een relatief lage bijstandsdichtheid heeft. Dat geldt ook voor IJsselstein, met een bijstandsdichtheid van 4,5 ten opzichte van 6,0 landelijk (Bron: CBS via Divosa benchmark). Huishoudens met een dergelijke achtergrond hebben beperkte uitstroomkansen en blijven langdurig van een bijstandsuitkering afhankelijk. Die voorspelbare groei van de bijstand door de komst van statushouders is door het ministerie van SZW niet meegenomen in de raming van het bijstandsvolume.

Ook de aangescherpte eisen voor de Wajong-uitkeringen zijn van invloed op het bijstandsvolume. Door beperking van de instroom in de Wajong zijn meer jongeren op een bijstandsuitkering aangewezen. Sinds op 1 januari 2015 de Participatiewet van kracht werd, hebben alleen jongeren die volledig arbeidsongeschikt zijn recht op een Wajong-uitkering. Andere jongeren met een handicap kunnen een bijstandsuitkering krijgen als zij onvoldoende inkomen en vermogen hebben.

Een andere oorzaak van de stijging van het volume is de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. Daardoor wordt de uitstroom uit de bijstand naar de AOW voor een aantal 65-plussers steeds verder uitgesteld. In het verleden eindigde de uitkering altijd bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd.

Het herstel van de economie vertaalt zich nog niet in een daling van het aantal bijstandsuitkeringen. Mensen die nu van de bijstand afhankelijk zijn, hebben vaak een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Degenen die een kortere afstand hadden, hebben hun mogelijkheden vaak al kunnen benutten en zijn uitgestroomd.

Het principe achter de maatregelen

Het doel van elke gemeente is om een tekort op het van het rijk ontvangen budget zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dan kan door de inkomsten te verhogen (niet de rijksbijdrage) of de uitgaven te verlagen (niet de normbedragen van de uitkeringen). De kosten worden immers bepaald door het totale volume aan bijstandsuitkeringen en de aan de huishoudens betaalde bedragen. Een lager volume (minder instroom en meer uitstroom) en een lagere prijs (meer verrekenbare inkomsten) hebben een gunstige invloed op de totale kosten.

Naast de verrekening van inkomsten speelt in het algemeen ook de basisprijs van een uitkering een grote rol. Vooral een groter aandeel gehuwden heeft een kostenverhogend effect, omdat hun uitkeringsnorm hoger is dan die van alleenstaanden en alleenstaande ouders. Voor de gemeente IJsselstein gaat dat om 21,1% van de bijstandshuishoudens. (Bron: WIL Kwartaalrapportage 2017-Q4). In de benchmark Werk en Inkomen wordt voor IJsselstein 20,2% aangegeven, tegenover 16,4% als gemiddelde voor alle deelnemers en 14,5% voor de grootteklasse. Het aandeel is in IJsselstein duidelijk hoger, met hogere uitgaven tot gevolg.

Concrete maatregelen

Omdat een aantal Lekstroomgemeenten al eerder of langere tijd met tekorten is geconfronteerd, is Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) al geruime tijd actief op het gebied van bestands- en uitgavenreductie. Dat past ook bij de uitgangspunten die de gemeenten en WIL hebben afgesproken. De maatregelen dateren dus voor een belangrijk deel al van eerdere jaren. In 2017 zijn wel extra maatregelen getroffen als een logisch vervolg daarop. Veel van wat in 2017 en ook in 2018 gebeurt, vindt zijn oorsprong echter al in 2015 en 2016 of zelfs eerder.

In het algemeen gesteld zijn alle acties die WIL uitvoert, gericht op het voorkomen en beperken van uitkeringsafhankelijkheid van inwoners van de Lekstroomgemeenten. Daarbij wordt geen

onderscheid gemaakt naar de woongemeente. Niet bij de instroom, niet bij de inzet van instrumenten en ook niet bij de uitstroom.

Programma Inkomen

In het licht van dit begrotingsprogramma van Werk en Inkomen Lekstroom en de aanvraag Vangnetregeling 2017, zijn de volgende maatregelen het vermelden waard:

- Als onderdeel van de Innovatieagenda is door de gemeenten extra geld beschikbaar gesteld voor de versterking van het team Handhaving. Dat heeft vanaf begin 2016 effect gehad, doordat extra themacontroles konden worden uitgevoerd. Ook in 2017 heeft diezelfde extra inzet (2 fte) op handhaving plaats gevonden.
- Voor terugvordering geldt bij bijstandshuishoudens in principe een beslagvrije voet van 90%. In individuele gevallen kan die ruimte nog verder worden beperkt, maar de mogelijkheden voor WIL om daadwerkelijk terug te vorderen zijn vrij beperkt. Per 1 januari 2019 wordt nieuwe wetgeving kracht die is gericht op het voorkomen van stapeling van vorderingen door inschakeling van een coördinerend deurwaarder. Dat is voor ons een extra argument om terugvorderingen zo veel mogelijk te voorkomen en zo kort mogelijk na het ontstaan van de vordering al tot actie over te gaan. Wij zetten daar sterk op in.
- Om te komen tot een sluitende aanpak met betrekking tot de incasso van vorderingen, is na een aanbestedingsprocedure een contract gesloten met Invoned. Daarmee heeft WIL een partner die ook bij lastige en/of specifieke vorderingen tot incasso probeert te komen. Zo heeft WIL een sluitende aanpak gerealiseerd; daar waar er sprake is van een vordering kan - na aanschrijvingen vanuit WIL - zo nodig een gespecialiseerd incassobureau worden ingeschakeld om succesvol (van bijvoorbeeld fraudevorderingen) te incasseren.
- Werk en Inkomen Lekstroom, i.c. de Lekstroomgemeenten focussen sterk op de rechtmatigheid van de verstrekkingen, ten einde het maatschappelijk draagvlak voor onze sociale voorzieningen te behouden. Door handhaving in te bedden in de procedures reageren we snel en weten klanten dat fraude niet loont. Door onze inzet op het terughalen van teveel betaalde uitkeringen wordt de schadelast voor de deelnemende gemeenten zoveel mogelijk beperkt (Meerjarenbeleidsplan 2014-2018).

Om dit vol te houden en te versterken zijn wij voortdurend op zoek naar methoden om controlewerkzaamheden snel en efficiënt uit te voeren. Daarbij streven we naar een zo gering mogelijke (administratieve) belasting voor onze klanten en voor WIL. Eén van de businesscases van de innovatieagenda is het inzetten van themacontroles voor het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen. Wij hebben daarvoor externe expertise ingeschakeld. De onderneming Totta Datalab heeft in het kader van deze themacontroles samen met WIL een model gebouwd, dat gebruikt kan worden bij het ontdekken van misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen.

Het model is een algoritme dat gedrag van klanten kan voorspellen op basis van de bij WIL bekende data van fraudeurs. Door de data van overige uitkeringspartijen daarmee te vergelijken, wordt nagegaan hoeveel gelijkenis deze klanten hebben met een fraudeur. De overeenkomsten worden uitgedrukt in percentages. In theorie betekent dit dat naarmate er meer overeenkomsten zijn (hoger percentage) de kans groter is dat deze klant zelf ook fraudeert. Het algoritme is continu in ontwikkeling.

Doordat voortdurend nieuwe data worden toegevoegd, wordt het model steeds nauwkeuriger (Machine learning). Er zijn meerdere vergelijkingen met dit algoritme uitgevoerd. Daarna zijn in 2017 op basis van de uitkomsten, de klanten met een hoog percentage door medewerkers van het team Handhaving aan een nader onderzoek onderworpen. Per kwartaal onderzoekt WIL 10 klanten met de hoogste score. Van de eerste 30 onderzoeken die hebben plaatsgevonden, bleken 11 personen op enigerlei wijze de informatieplicht te hebben geschonden en werden 7 uitkeringen beëindigd.

Op deze wijze gebruik maken van data van onze klanten en gegevensvergelijking is in overeenstemming met de Participatiewet en overige wetgeving op het gebied van privacybescherming. De resultaten laten een positieve indruk achter. Het is een nieuwe ontwikkeling met externe expertise, die in 2016 is ingezet en in 2017 tot resultaten heeft geleid. Het aantal onderzochte uitkomsten en het aantal vergelijkingen is nog te beperkt om een definitief oordeel te kunnen vormen over deze methode. In 2018 wordt beoordeeld of WIL deze wijze van rechtmatigheidscontrole voortzet.

In ieder geval heeft de inschakeling van externe deskundigheid op dit punt vruchten afgeworpen.

Programma Werk

Binnen dit begrotingsprogramma spelen veel nieuwe ontwikkelingen. We noemen daarvan de invoering van de Participatiewet, de komst van garantiebannen en de invoering van CompetenSys.

- **Moderne middelen en innovaties**

We constateren steeds meer dat onze doelgroep vaak niet de eerste groep is die van economisch herstel profiteert. De gemiddelde problematiek van onze klanten wordt juist zwaarder en complexer. Klantgroep 1 (dicht bij de arbeidsmarkt) wordt zienderogen kleiner en het aantal klanten dat echt 'job ready' is, neemt snel af.

Dit vraagt veel van ons. Toch zijn we (i.c. Werk en Inkomen Lekstroom) erin geslaagd om in 2016 via méér plaatsingen naar werk en werkervaringsplaatsen met baanintentie te realiseren dan in 2015. En in 2017 is opnieuw een hoger aantal gerealiseerd. Dit is mede te danken aan de speedmeets die we tegenwoordig organiseren, waarbij werkzoekenden zich kort kunnen presenteren aan werkgevers en uitzendbureaus. Daarnaast heeft de inzet van de functie van matcher bijgedragen aan onze goede resultaten op dat gebied, En ook de verlegde aandacht naar grotere werkgevers (PostNL, DHL) heeft tot betere resultaten geleid.

Wij blijven gefocust en proberen de goede resultaten op innovatieve manieren te continueren. Zo is gewerkt aan een nieuwe moderne technologie. We doelen op Maddle; een app om vraag en aanbod sneller bij elkaar te brengen. Daarbij zijn werkgevers en klanten zelf aan zet. Er zijn weliswaar resultaten geboekt met deze app, maar door het veranderende klantenbestand (complexere problematiek) is er in de loop van 2017 twijfel ontstaan of de app nog wel effectief kan worden ingezet. Omdat de effectiviteit van deze maatregel te beperkt is geworden, staan we op het punt deze ontwikkeling stop te zetten en tot een andere inzet van de besteedbare middelen te komen.

Ook zijn we de samenwerking aangegaan met nieuwe innovatieve partners, zoals Flexensie. Daarbij maken we gebruik van de flexibele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Met Flexensie bieden we mensen met een bijstandsuitkering een opstap naar werk, zo mogelijk duurzaam werk. Flexensie heeft een werkwijze ontwikkeld waarmee gemeenten flexibel werk kunnen benutten als opstap naar vast(er) werk voor mensen met een bijstandsuitkering. In 2017 is een

medewerker van Flexensie bij WIL werkzaam geweest om daadwerkelijke matches tot stand te brengen. Het huidige contract met Flexensie loopt tot oktober 2018.

- **CompetenSys**
Om succesvol te blijven en onze resultaten op zijn minst te kunnen vasthouden, is het essentieel dat we goed inzicht hebben in ons volledige klantenbestand. We hebben daarmee in 2016 en vooral 2017 een forse inhaalslag gemaakt, door CompetenSys te implementeren. In deze diagnose- en matchingtool is in de loop van 2016 alle nieuwe instroom geregistreerd. In 2017 zijn ook alle klanten uit de klantgroepen 1 tot en met 3 toegevoegd (het zittende bestand) en zijn vacatures in het systeem ingevoerd. Daardoor kunnen we daadwerkelijk beter matchen, al blijft succesvol matchen van vraag en aanbod vooral mensenwerk.
- **Let's move**
In samenwerking met sportcomplex Merwestein in Nieuwegein zijn in het najaar van 2017 13 jongeren uit de Lekstroom in het sportieve traject Let's Move gestapt. Gedurende 12 weken zijn zij in beweging gebracht om een baan te krijgen, of een werkervaringsplaats of opleiding te vinden. Hoewel de economie aantrekt en de werkloosheid daalt, vinden niet alle jongeren als vanzelfsprekend een baan. Dit traject biedt hen hulp om in beweging te komen door workshops, sportactiviteiten en bedrijfsbezoeken.
- **Businesscase Werk**
In 2016 en 2017 is gewerkt aan de businesscase Werk, die gaat over:
 - De reguliere en generieke doorontwikkeling van de dienstverlening; het 'going concern' proces als fundament. We geven aan wat we doen en waar verbeterlagen gemaakt kunnen worden.
 - De invulling van het experimenteerprogramma Lekstroom Werkt 2020, vanuit de voor dat doel gereserveerde middelen in het Participatiebudget. Dit is een co-creatie van de Lekstroomgemeenten en WIL. Omdat deze experimenteerimte zich richt op aansluiting bij de lokale invulling, dicht bij de klant, is op dat punt een zeer actieve inbreng vanuit de gemeenten nodig en aanwezig.

Met deze businesscase is een verbinding gelegd tussen het heden en de toekomst in de vorm van Lekstroom Werkt 2020. We zijn proefondervindelijk op weg naar de toekomst. In 2017 is in de uitwerking al gekozen voor lokale aanhaking van de werkcoaches van WIL bij elk van de Lekstroomgemeenten. Daardoor ontstaat beter zicht op de klantgroep en een betere aansluiting bij de lokale partners. Het beoogde resultaat is een betere activering van de klant.

- **Garantiebanen**
De invulling van garantiebanen was in aanvang geen vanzelfsprekendheid. Dat beeld trad ook landelijk op. In het begin waren er onvoldoende geïndiceerde kandidaten en de beschikbare vacatures sloten niet altijd goed aan bij de mogelijkheden van het individu.
Wij zijn met Werk en Inkomen Lekstroom sterk gaan richten op het invullen van garantiebanen. Ten opzichte van de 15 gerealiseerde garantiebanen in 2016, hebben wij in 2017 een fors veelvoud daarvan gerealiseerd. Onze ambitie van 50 garantiebanen is met 104 gerealiseerde garantiebanen ruimschoots overtroffen. Dat heeft een aantal oorzaken. Het aantal jongeren dat aanklopte bij het RMC steeg explosief. Betere bekendheid van het Jongerenloket (Jolo, een samenwerkingsverband tussen RMC en WIL), meer bekendheid bij en samenwerking tussen

ketenpartners en regionale afspraken over begeleiding van VSO, PRO en Entree opleiding leerlingen hebben daar aan bijgedragen.

Vanaf 2016 is er door het Jongerenloket/jongerenteam een actieve beweging naar de VSO/PRO scholen gemaakt en worden bij de scholen de dossiers opgehaald van de leerlingen die gaan uitstromen. Omdat jongeren dan al in een vroeg stadium bij ons bekend zijn, kunnen acties worden ondernomen om bijvoorbeeld stageplaatsen om te zetten in betaalde garantiebanen of actief te zoeken naar een passende leerwerkplek.

WIL spant zich samen met het RMC in om een soepele overgang van onderwijs naar werk te realiseren. Het preventief en in een vroeg stadium oppakken van leerlingen heeft geleid tot een hogere uitstroom naar werk en daarmee dus een lagere instroom naar een uitkering op grond van de participatiewet.

Hierdoor vallen naar verwachting andere maatschappelijke kosten lager uit. Thuiszittende leerlingen doen immers een groter beroep op voorzieningen uit de jeugdwet/ WMO en komen mogelijk sneller in aanraking met de politie. Ook is bekend dat de motivatie bij VSO/PRO leerlingen keldert als ze lang thuis zitten. Daardoor wordt het lastiger om deze ex-leerlingen in een later stadium alsnog van de bank af te krijgen.

Een andere verklaring voor de toename van het aantal garantiebanen vanuit WIL is dat er intensief is gelobbyd bij werkgevers. Aan hen is veel informatie verstrekt om garantiebanen aan te bieden. Ook bij de participatieteams binnen de gemeenten zijn garantiebanen een vast gespreksonderwerp geworden. Wethouders en bedrijfscontactfunctionarissen konden daardoor tijdens hun bedrijfsbezoeken met werkgevers over dit onderwerp van gedachten wisselen.

Binnen WIL is een aantal medewerkers (werkcoaches en accountmanagers) specifiek ingezet op garantiebanen, waardoor kennis en kunde zijn toegenomen. Ook dit heeft bijgedragen aan het grote succes in 2017 met meer dan het dubbele van het aantal geprognoseerde garantiebanen. Ook in de Poort van WIL zijn de kennis en kunde toegenomen en worden jongeren die mogelijk voor een doelgroepindicatie in aanmerking komen eerder gesignaleerd. Zij worden doorverwezen naar het UWV voor het ophalen van deze indicatie. Dit past allemaal bij de nieuwe inrichting (zomer 2017) van het proces binnen WIL rondom het plaatsen van kandidaten op een garantiebaan. Ook deze nieuwe werkwijze heeft een positief effect op de realisatie gehad.

- Samenwerking met PAUW Bedrijven
Met onze externe partner PAUW Bedrijven (sw-bedrijf) hebben we gewerkt aan een goede inhoudelijke en zakelijke verbinding. In de voortzetting van de samenwerking is geïnvesteerd in een goed poortproces, werkgeversbenadering en re-integratie. PAUW Bedrijven verzorgt de loonwaardemeting en jobcoaching voor ons.
- SROI (Social Return on Investment)
De aangeleverde SROI-opdrachten blijken in de praktijk een mooie kans voor onze werkzoekenden. Op de invulling van de opdrachten vanuit de Lekstroomgemeenten scoren we erg hoog. Binnen de Lekstroomgemeenten hebben we samen met de externe deskundigheid van de Social Impact Factory geïnventariseerd welke ondernemers aangemerkt kunnen worden als 'sociaal ondernemer'. Hierdoor zijn extra mogelijkheden ontstaan om social return in te vullen. Het aantal SROI-plaatsingen door WIL kon daardoor toenemen van 35 in 2015 naar 48 in 2016. In

2017 zijn SROI-plaatsingen gerealiseerd. Onze inzet op het verzilveren van een groter aantal SROI-opdrachten binnen de Lekstroomgemeenten heeft duidelijk vruchten afgeworpen.

- Social Impact Market

Hier nauw mee verbonden is de participatie van WIL in de Social Impact Market. Dat is een online platform dat de vraag van inkopers, MVO-managers en ander professionals die kwaliteit willen inkopen en willen bijdragen aan een duurzame inclusieve wereld, koppelt aan het aanbod van sociaal ondernemers. Op het platform zijn tussen 75 en 100 ondernemers aanwezig. Onder de opdrachtnemers waren 14 gemeenten, de Sociale Verzekeringsbank, de regio Alkmaar en Werk en Inkomen Lekstroom. Ook daarmee is externe deskundigheid ingezet om tot betere resultaten te komen.

- Jongeren

Het Jongerenloket/jongerenteam is sinds de aanscherping van de Wajong ook verantwoordelijk voor jongeren met een arbeidsbeperking. Op jaarbasis gaat het voor de Lekstroomregio om ongeveer 75 jongeren. Voor de leerlingen van het Praktijkonderwijs (Pro) of Voortgezet speciaal onderwijs (VSO) deelden de Lekstroomgemeenten het Jongerenloket een prominentere rol toe in de regio. Ook bij leerlingen die vanuit school naar dagbesteding uitstromen, vervullen het Jongerenloket en de WIL-generalist een belangrijke rol. Hierbij werken we nauw samen met het onderwijs, het RMC, het Werkgeversservicepunt en de sociale/wijkteams. We zijn er trots op dat we een sluitende aanpak konden realiseren voor deze kwetsbare doelgroep, de enige daadwerkelijk benoemde doelgroep binnen WIL.

Voor de reguliere doelgroep jongeren zetten de werkcoaches van het Jongerenloket samen met het RMC een training op, om jongeren te motiveren terug naar school te gaan. Deze training zorgt er vooral voor dat jongeren inzicht krijgen in de gevolgen voor hun toekomst, als zij geen startkwalificatie behalen. Jongeren en vooral arbeidsbeperkte jongeren, zijn een arbeidsintensieve doelgroep. Wij zijn er alert op dat er voldoende personele bezetting is om de sluitende aanpak te waarborgen. De dekking hiervoor loopt via het participatie- en re-integratie budget.

- Participatieteams

In 2015 zijn we gestart met het vormen van Participatieteams. De doelstelling van de Participatieteams is dat meer werkgevers zich committeren aan en samenwerken met het werkgeversservicepunt (WGSP). Daarmee vergroten we ons marktaandeel en creëren we meer kansen voor onze klanten. De samenwerking binnen de Participatieteams richt zit voornamelijk op:

- Het inzetten van wethouders/portefeuillehouders bij bedrijfsbezoeken en het hiermee creëren van extra kansen om bij bedrijven 'binnen te komen'.
- Een nauwere samenwerking met de afdelingen Economische Zaken van de Lekstroomgemeenten, door kennisuitwisseling van, voor, over en bij bedrijven.

De inspanningen van de Participatieteams blijken als belangrijk effect te hebben dat het imago van het WGSP verbetert. Ook brengen ze de verwachtingen over de mogelijkheden van het WGSP op een realistisch niveau. Doordat een positiever imago is ontstaan, weten werkgevers het WGSP gemakkelijker te vinden. De actieve en positieve houding van de betrokken wethouders draagt in hoge mate bij aan het leggen van contacten met werkgevers en het - soms op wat langere termijn - maken van afspraken over het plaatsen van kandidaten.

Een belangrijk aandachtspunt blijft het vinden van een goede match tussen vraag en aanbod. De ervaring leert ons dat het nog niet altijd mogelijk is om werkgevers goede kandidaten te leveren. Binnen het WGSP is er dan ook voortdurend focus op de kwaliteit van de match. Het eerder genoemde CompetenSys biedt op dat punt ondersteuning en uitkomst.

- Regionale samenwerking

WIL neemt deel aan het Regionaal Uitvoerings Overleg, waarin onder andere de gemeente Stichtse Vecht, de Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug en de Biga Groep participeren, net als PAUW bedrijven, en het UWV. Naast kennisuitwisseling op het gebied van garantiebanen is het doel van dat overleg vooral om regionaal onderlinge concurrentie te voorkomen en werkgevers zoveel als mogelijk is uniform te bedienen. We willen het beschikbare volume samen invullen en niet vanuit verschillende belangen bij dezelfde werkgever aankloppen en zo elkaars concurrent worden met minder succes tot gevolg.

Werk en Inkomen Lekstroom i.c. IJsselstein participeert ook in de Utrechtse Werktafel. Dat is een bestuurlijk-regionaal samenwerkingsverband van gemeenten, werkgevers en vakbonden. De Utrechtse Werktafel is opgezet om de banenafpraak uit het Sociaal Akkoord in de arbeidsmarktregio Utrecht-Midden te realiseren. De tendens is om grotere werkgevers, zoals Albert Heijn, regionaal te bedienen.

Regionale arbeidsmarktproblemen vragen om regionale oplossingen. De Utrechtse Werktafel vormt de schakel tussen werkgevers in de regio en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Uniek is de gezamenlijke pilot 'invulling banenafpraak' die momenteel wordt uitgevoerd waarin professionals van alle samenwerkende organisaties (UWV, SW-bedrijven en gemeenten) een gezamenlijke aanpak ontwikkelen voor de werkzoekende met een arbeidsbeperking. De pilot gaat voor een gezamenlijke aanpak, kennisuitwisseling en realisatie van de diagnose.

In plaats van zelf het wiel uit te vinden, haken we in deze regio in op een initiatief van werkgevers: Onbeperkt aan de Slag. De gemeente Utrecht was op dit punt al eerder een samenwerking aangegaan, waarbij nu kon worden aangesloten. Onbeperkt aan de Slag creëert voor werkgevers en werkzoekenden in de arbeidsmarktregio een virtuele omgeving waarop ze elkaar kunnen vinden.

Externe maatregelen

Veel van de genoemde maatregelen zijn gebaseerd op eigen vakmanschap en ontwikkelingen in de wereld van sociale zaken. Ze zijn intern ingestoken, maar soms op externe impulsen gebaseerd.

Een nieuwe voorwaarde voor de Vangnetuitkering 2017 is dat bij een aanhoudend tekort ook extern of op externe ingeving maatregelen moeten zijn getroffen. In de beschrijvingen hiervoor kwamen al enkele voorbeelden aan bod, zoals Competensys, Flexensie en de Utrechtse Werktafel. In aanvulling daarop zijn de volgende maatregelen het vermelden waard:

- Namens de vijf gemeenten neemt WIL al sinds 2014 deel aan de benchmark Werk en Inkomen van Divosa. De prestaties van WIL worden met grote regelmaat vergeleken met diverse vergelijkingsgroepen uit de benchmark. Dat wordt ook elk kwartaal gerapporteerd aan de gemeenteraden van de vijf Lekstroomgemeenten. Meerdere kritische prestatie indicatoren waarop WIL wordt beoordeeld, zijn gekoppeld aan resultaten binnen de benchmark. Op afwijkingen wordt gerapporteerd. WIL is bovendien lid van de klankbordgroep van de Divosa benchmark, waarin gebruikers hun expertise samen brengen.

Aan de benchmarkdeelname zijn per jaar twee benchlearnbijeenvakkomsten verbonden. Daarin vergelijken deelnemers in hun regio hun onderlinge resultaten en worden best practices uitgewisseld. Zo biedt de benchmark ruimte om ervaringen te delen. WIL is altijd vertegenwoordigd in de benchlearnbijeenvakkomsten en gebruikt de ervaringen van andere deelnemers om zelf ook beter te presteren.

Daarnaast is een jaarlijks managementgesprek onderdeel van het benchmarkcontract met Divosa. Een afvaardiging van Divosa, Stimulansz en BMC komt dan toelichten welke resultaten bij hun in het oog zijn gesprongen. De directie en het MT van WIL zijn daarbij aanwezig, evenals de coördinatoren van de relevante afdelingen. Ook die gesprekken brengen ons op nieuwe ideeën, voortkomend uit vergelijking van onze prestaties met resultaten van andere benchmarkdeelnemers. Dan gaat het niet alleen om prestaties van WIL als geheel. Op onderdelen worden binnen de benchmark ook de vijf Lekstroomgemeenten individueel weergegeven.

- Met grote regelmaat organiseert Divosa thematische bijeenkomsten waarin gemeenten hun ervaringen uitwisselen. WIL neemt steevast deel aan deze zgn. Divosa vrijdagen. Een van de belangrijkste in het kader van de Vangnetregeling was de bijeenkomst op 12 mei 2017 met het onderwerp '1001 ideeën om je bijstandsbestand te verlagen'. In die bijeenkomst zijn de resultaten gepresenteerd van een onderzoek dat Atlas voor Gemeenten heeft uitgevoerd. Voor een selectie van gemeenten hebben zij de sterke en zwakke punten in uitvoering ten opzichte van het verdeelmodel gepresenteerd.
In dezelfde bijeenkomst heeft de gemeente Leeuwarden verteld hoe zij een stap verder zijn gegaan in het terug dringen van hun jaarlijkse tekorten. En de gemeente Delft heeft verteld over maatregelen die daar zijn genomen om de bestandsontwikkeling in te dammen. Werkplein Drentsche Aa heeft hun methodiek 'Samen aan de Slag' toegelicht. Namens de gemeente Wageningen is toegelicht hoe de extra investering in re-integratie is terug verdiend door een hogere uitstroom en meer inkomsten uit parttime werken. Hieraan heeft het gebruik van CompetenSys (dat toen ook al bij WIL was geïntroduceerd) bijgedragen. Deze ervaringen gebruiken wij om ook onze eigen prestaties op een hoger niveau te krijgen.
- Specifiek voor de Vangnetregeling is eind 2017, o.a. in opdracht van WIL, door Divosa een analyse gemaakt van een aantal benchmark indicatoren dat in het oog springt. Daarbij zijn de uitkomsten van de individuele Lekstroomgemeenten vergeleken met het resultaat van alle benchmarkdeelnemers en het gemiddelde van de regio Midden-Utrecht (zonder IJsselstein). Werk en Inkomen Lekstroom heeft Divosa opdracht gegeven om dat voor elk van de vijf Lekstroomgemeenten uit te voeren. Divosa heeft daarvoor de benchmarkgegevens van juli 2017 gebruikt. De uitkomsten voor de gemeente IJsselstein bevestigen het beeld dat wij zelf hebben.

De groter dan verwachte toename van het bijstandsvolume valt op (528 in plaats van 515), gekoppeld aan meer paren met en zonder kinderen (112 in plaats van 98). Ook het grotere aantal huishoudens van Syrische (18 i.p.v. 8) en Joegoslavische (10 in plaats van 4) herkomst valt op, net als Somalisch (31 in plaats van 24). Ook wordt door Divosa het grotere aantal corporatiewoningen (423 in plaats van 408) als afwijking binnen het verdeelmodel gerapporteerd.

Uit de benchmark blijkt een hogere cumulatieve incassoquote voor vorderingen (21,3% t.o.v. 16,5%). Wel is het percentage BUIG-vorderingen waarop wordt afgelost wat lager dan gemiddeld (21,8% t.o.v. 23,9%). In IJsselstein is sprake van een lager dan gemiddelde percentage

parttime werkenden. Uit de analyse van SEO blijkt overigens dat het percentage in IJsselstein juist hoog is! Bij IJsselstein is een duidelijk oplopende trend van de gemiddelde inkomsten zichtbaar. Tussen augustus 2016 en juli 2017 zijn die in IJsselstein met 14% toegenomen. Mede daardoor ligt de netto prijs van een uitkering 1,8% onder het benchmarkgemiddelde. Dat komt niet door een hoger dan gemiddeld percentage alleenstaanden. Het percentage alleenstaande ouders is wel bovengemiddeld, maar dat heeft geen effect op de kosten. Wel op de mogelijkheid om parttime inkomsten te verwerven. Het aandeel echtparen (duurdere norm) in het bestand is bovengemiddeld (19,8% t.o.v. 16%). Met al deze verschillen komt ligt de gemiddelde netto prijs van een uitkering in IJsselstein ongeveer € 250 onder het jaargemiddelde van de benchmark.

De analyse van Divosa heeft ons bevestigd in de oorzaken die wij zelf hebben aangegeven voor het ontstane tekort op de BUIG-middelen.

- De verschillen die tussen de vijf Lekstroomgemeenten zijn opgetreden, hebben bij ons de volgende vraag opgeroepen: hoe het komt dat die resultaten onderling zo verschillen, als het beleid dat de GR uitvoert op dit onderdeel niet verschilt. Het ministerie van SZW heeft aangeboden met de 'rekenmeesters' van het verdeelmodel te analyseren welke dynamiek dergelijke verschillen veroorzaakt. In het eerste kwartaal van 2018 zijn wij daarover in gesprek geweest medewerkers van het ministerie van SZW en SEO. Ook daarin werd bevestigd wat wij zelf al hebben geconstateerd. De conclusie die wij gezamenlijk trokken is dat bepaalde generieke beleidskeuzes een verschillende uitwerking hebben voor een gemeente, als de samenstelling van het bestand afwijkt. Zo zal een actie die gericht is op jongeren meer effect hebben voor een gemeente met veel jongeren in het bestand. Nadere specifieke oorzaken die zijn te herleiden naar een omissie in het verdeelmodel zijn niet naar voren gekomen.
- Piekbelasting in personeelscapaciteit wordt door WIL opgevangen met externe inhuur van personeel. Die medewerkers brengen ervaring vanuit andere gemeenten mee, die binnen WIL wordt benut of verbeteringen door te voeren op allerlei vlakken.
- Met behulp van Flexensie zijn in 2017 acties ondernomen om de te verrekenen inkomsten uit parttime werk te verhogen, zowel qua aantal huishoudens als qua te verrekenen bedrag.

Ter afsluiting

Als het gaat om budget en realisatie blijft het in de op een tweetal punten wringen. Het macrobudget wordt geacht toereikend te zijn vastgesteld, maar in de praktijk blijkt dat al een aantal jaren niet het geval te zijn. Daar komt bij dat de tegemoetkomingen op grond van de jaarlijkse vangnetregeling uit het macrobudget worden bekostigd, waardoor per saldo minder beschikbaar is voor de verdeling. Met de jaarlijks oplopende kosten van het vangnet leidt die systematiek bovendien tot een negatieve spiraal.

Een tweede aspect is de verdeling van het macrobudget over de gemeenten op grond van modellen die de praktijk beogen te benaderen. Nadat het nieuwe model werd geïntroduceerd, riepen de uitkomsten en herverdeeleeffecten allerlei vragen op. Nu we enkele jaren op weg zijn en het model steeds verder is ontwikkeld, zijn wij van mening dat het model voldoende is doordacht.

Dat neemt niet weg dat de gemeente IJsselstein met een aanzienlijk tekort is geconfronteerd over 2017. Dat geldt overigens voor veel meer gemeenten. Een duidelijke aanleiding is de inhaalslag op het gebied van huisvesting van een groot aantal statushouders. Zij zijn vrijwel per definitie van een uitkering afhankelijk en veelal ook voor langere tijd. En met de toename van het bestand in die mate

is bij de budgetverdeling 2017 geen rekening gehouden. Bij het voorlopig budget 2018 is die toename wel in de verdeling betrokken.

Los van deze overschrijding blijft ons streven om beter te presteren dan gemiddeld Nederland (in de benchmark). In dat geval is de kans minder groot dat er een tekort ontstaat op het BUIG-budget. Uitgangspunt is ook daarvoor dat een toereikend macrobudget beschikbaar is, dat ook goed wordt verdeeld op basis van actuele gegevens. Vanuit verschillende hoeken is daar recent aandacht voor gevraagd, in ieder geval intensiever dan voorheen. Wij blijven de ontwikkelingen op dit punt nauwlettend en met grote aandacht volgen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde aanvullende interne en externe maatregelen op de verdere reductie van het tekort. Bij B staat toegelicht wat externe maatregelen zijn.

- Geef aan hoe de maatregelen leiden tot verdere tekortreductie.
- Geef een inschatting van het gezamenlijke beoogde effect of het beoogde effect per maatregel, waarbij kwantitatief of kwalitatief inzichtelijk wordt gemaakt dat er een reductie van het tekort zal optreden.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Het geheel aan maatregelen is naar onze mening een goed samengesteld pakket waarmee we zo veel mogelijk onze doelstelling willen realiseren. Dan gaat hem de leidende principes die we eerder noemden bij onderdeel A. Wij zijn sterk van mening dat het tekort op het budget waarmee wij over 2017 zijn geconfronteerd, zich niet in die mate zal herhalen. Het macrobudget 2017 is definitief vastgesteld op € 5.889,6 miljoen, waarvan € 70,6 miljoen is gereserveerd voor vangnetuitkeringen. Voor 2018 is een voorlopig macrobudget berekend van € 5.918,2 miljoen, waarvan € 138 miljoen voor vangnetuitkeringen is gereserveerd. Per saldo daalt het te verdelen macrobudget dus met € 38,8 miljoen. Zoals op grond van de realisaties mag worden verwacht, neemt het budgetaandeel van de gemeente IJsselstein juist toe. In 2017 was € 6.702.074 beschikbaar. Voor 2018 is het voorlopig budgetaandeel vastgesteld op € 6.881.121. Dat is een toename met 2,67%.

Eind februari 2018 verscheen een persbericht van het CBS, waarin een landelijke daling van 3.500 uitkeringen in 2017 werd gemeld. Voor het definitieve macrobudget gaat deze realisatie een rol spelen, in die zin dat daar nog een correctie van mag worden verwacht.

In het totale bijstandsvolume van Werk en Inkomen Lekstroom treedt sinds medio 2017 een stabilisatie op. Het beeld verschilt enigszins per gemeente, maar ook in IJsselstein is de toename tot staan gebracht. Op dit moment (maart 2018) is het volume gelijk aan dat van een jaar eerder.

Op grond van de meest recente ontwikkeling van het volume verwachten wij voor 2018 een stabiel patroon, mogelijk zelfs een lichte daling van het volume. Aan het begin van het jaar is nog wel een stijging opgetreden. Dat komt overeen met het beeld uit eerdere jaren. Lastig aspect blijft dat participatie en uitstroom naar werk, of parttime werk steeds meer inspanning van ons vragen. Wij gaan die niet uit de weg. Integendeel, via Werk en inkomen Lekstroom en onze regionale werkgeversbenadering gaan we voor succes op dit punt. Wat het succes bemoeilijkt is dat binnen het bestand van IJsselstein op 1 januari jl. nog maar 30 personen (van in totaal 625 incl. partners) in

klantgroep 1 vielen, d.w.z. een korte afstand tot de arbeidsmarkt hadden. Een jaar eerder waren dat er nog 84 (van 578 personen, incl. partners) en begin 2016 zelfs 106 van 539. Dit patroon van toenemende complexiteit van de klantengroep zien we ook bij de andere Lekstroomgemeenten terug. De makkelijk plaatsbare klanten hebben hun weg al gevonden en hun uitkeringsafhankelijkheid, mede dankzij ons, kunnen opheffen.

In april 2018 zijn de bijgestelde budgetten voor het jaar 2018 bekend gemaakt. Het budget voor IJsselstein is opnieuw hoger vastgesteld. Er wordt nu uitgegaan van € 7.025.645. Ten opzichte van 2017 is dat bijna € 323.500 meer. In combinatie met de stabilisering van het bijstandsvolume verwachten wij een duidelijk lager tekort in 2018. Onze prognose voor de uitgaven BUIG 2018 ligt voor IJsselstein op dit moment (medio april 2018) op € 7.097.000.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier).

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente IJsselstein verklaart dat het voor 15 augustus 2018 aanvullende interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: Klik hier om de datum in te voeren

De secretaris,

De burgemeester,

2. Instemming gemeenteraad

De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken.

Indien in de gemeenteraad of raadscommissie gesproken is over de maatregelen van het college biedt dit formulier ruimte om een samenvatting te geven van de opvattingen van de gemeenteraad of raadscommissie, het invullen van deze opvatting is niet verplicht. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente IJsselstein stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

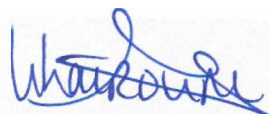
Datum: [Klik hier om de datum in te voeren](#)

Ondertekening

De voorzitter,

De griffier,

Opvattingen gemeenteraad of raadscommissie

In het tekstveld hieronder is ruimte voor een korte samenvattende toelichting waarin wordt ingegaan op de relevante onderdelen van het verslag van de bespreking in de gemeenteraad of in de raadscommissie, indien deze opvatting expliciet aan de orde is geweest.

[Klik hier als u tekst wilt invoeren.](#)

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wettelijke basis

De voorwaarden voor een vangnetuitkering over 2017 zijn vastgesteld in 2016 (besluit van 5 oktober 2016 tot aanpassing van het Besluit Participatiewet, staatsblad 2016, 355). Bij de nadere voorbereiding van de vangnetuitkering over 2017 bleek dat een aantal regels over het vangnet in het Besluit Participatiewet (BPw) tot onduidelijkheid leidde. Dit was de aanleiding om het BPw met betrekking tot het vangnet op vier punten te verduidelijken. Het BPw wordt gewijzigd per 1/01/2018.

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw komt per 1/01/2018 te staan dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op woensdag 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na woensdag 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, wil in het najaar van 2017 regionale bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op: het analyseren van oorzaken en omvang van een tekort, maatregelen om een tekort te reduceren en de beoogde effecten daarvan.